

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an . . . . . 3 fl. (6 coroane).
 Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
 Pentru România 15 lei anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
 se primesc în biroul administrațiunii (strada
 Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
 Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.
 a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Cum îți vei săra, așa vei mânca.

(©). De adâncă înțelepciune e grăitoare vorba asta din bătrâni și cine îi înțelege rostul — ferit e de multe și mari necazuri în viață.

Arare-ori se va fi adevărat vorba asta înțeleaptă așa de bine, după-cum se adevărește ea în lupta noastră națională.

Aici, într'adevăr, după-cum ne sărăm așa mâncăm.

Cum avem să ne talmăcim înțelesul acestor cuvinte?

Fost-am noi Românii aproape două mii de ani de-arindul singuri în fața dușmanilor noștri de moarte. N'avurăm de nicăiri nici sprigin, nici nădejdi mari. Toată nădejdea ne-a fost în noi înșine!

Între asemenea împrejurări, din seamă afară vitrege, puterile noastre de luptă trebuia să fie înzecit mai mari decât la alte popoare, deci și durerea și necazurile mai mari fură...

Astăzi lucrurile aici la noi sunt tot astfel.

Dacă nu ne vom crede în noi înșine, dacă nu vom lupta noi pentru drepturile noastre, atunci calea noastră duce numai spre perzanie...

Așa a fost totdeauna rânduiala lumii: oamenii se stăruiască ei pentru ce-'i al lor; cei subjugăți se luptă ei pentru drepturile lor; se frângă ei lanțurile robiei!

Dacă ne vine ajutor din vre-o parte, cu atât mai bine pentru noi. Dar' nici odată nu-'i iertat ca noi să ne punem nădejdiile toate în ajutorul altora, fie ei cât de aproape de noi, cât de iubiți nouă.

Ci mai pe sus de toate, nădejdiile se le avem în noi înșine.

Zice o vorbă foarte înțeleaptă:

Ajută-te și Domnul te va ajuta, —
 adecă: să muncim, să luptăm noi de noi, ear' atunci și Domnul e cu noi!

Veacuri multe și grele luptarăm noi în trecut cu puterile noastre și eată că dușmanii cei crunți nu putură să ne tranșează la pământ. Nu putură, pentru-că noi purtam o luptă de urieși: luptă al cărei temeiu era încrederea în puterile noastre.

În zilele de astăzi, prigonirile dușmanilor împotriva noastră și-au ajuns culmea,

cu toate-că lanțurile robiei le-au rupt la 1848....

Prin urmare, este o datorință stântă pentru noi ca și astăzi să luptăm noi de noi, având încredere tare în noi înșine.

Cel-ce nu stăruiește el însuși pentru drepturile sale, cel-ce suferă ca el să fie lipsit de libertate și schinuit de dușmani, acela nici nu e vrednic de o soartă mai bună. Căci prin ticăloșia sa, el însuși își sapă mormântul....

Vrednic de o soartă mai bună e numai cel-ce nu îngăduie ca drepturile sale să-'i fie răpitate, ear' dacă 'i-s'au răpit cu puterea — nu se lasă, ci luptă mereu pentru ele!

Adevărurile acestea ar trebui să ni-le punem la inimă cu toții, săteni și cărturari, căci urite-'s vremile ce le trăim și rele de mama focului....

De aceea, noi să fim frumoși prin bărbăția noastră față de dușmani și buni să fim între noi ca pânea cea caldă!...

De dușmani să ne apărăm până la moarte; pe ai noștri să-'i spriginim cu ori-ce preț.

Acum de curând au fost alegeri pentru congregațiile (adunările) comitatelor. Foile noastre naționale au îndemnat cu căldură pe alegătorii noștri să nu aleagă oameni de ai stăpânirei, ci numai *Români verzi*, neatrănători de nimeni, afară de Dumnezeu și de neamul nostru!

În unele locuri, țeranii noștri s'au și purtat vitejește, ascultând de glasul binecuvântat al capilor.

În alte părți însă, n'au ascultat și s'au supus oamenilor stăpânirei, păcătoșii...

Ei bine, vor vedea și unii și alții ce va fi de ei. Vor vedea că se va adevăra într-o vorbă înțeleaptă: *Cum îți vei săra, așa vei mânca!*

Aceia cari și-au ales de oameni ai lor Români verzi, vor fi feriți de multe lovituri ale dușmanilor, de multe arunciri nouă și de multe fărâdelegi.

Ceialalți însă vor fi lăsați pradă haitelor stăpânirei.

Și pentru unii și pentru alții, să le fie acestea de învățătură la cele viitoare: cei buni să rămână cu cele bune, cei răi să se lase de cele rele!

Și cu toții să se încreadă numai în Români verzi, ear' de lăpădături să se lapede!

Germanii și Maghiarii în Pojon. Ziarele maghiare sunt necăjite rău pe Nemții din Pojon din cauză, că aceștia la alegerile municipale au trântit pe candidații partidei maghiare și au ales în reprezentanța orașenească membri germani. La alegeri au căzut aproape toți candidații Maghiarilor — așa se tânguesc ziarele — chiar și fruntașii, cari de mulți ani au fost membri ai reprezentanței, și au fost aleși Nemți, cari nu știu boabă ungurește!

Partida maghiară adecă voia ca să facă teatru statornic maghiar în Pojon, ca și prin acesta să propage maghiarizarea. Germanii și-au perdut răbdarea de a suferi obrăznicțiile unei mici minorități cum sunt Maghiarii din Pojon, și le-au dat o trânteaală.

În fine li-se deschid și Nemților ochii.

Alipirea Bosniei și Herțegovinei. În mai multe rânduri s'au ivit știri despre alipirea Bosniei și Herțegovinei la imperiul habsburgic. Acum mai nou *Zastava* din Neoplanta are știri din Viena, că anectarea se va proclama în 2 Dec. ziua iubileului împăratesc. „*Zastava*“ zice, că împăratul *Wilhelm* și-a dat învoirea, dar' nu se știe nimic despre atitudinea Rusiei. În legătură cu chestia aceasta se zice, că stă și călătoria lui *Krieghammer* și *Kállay* prin Dalmația, la *Seraievo*. „*Zastava*“ scrie apoi, că e designat guvernatorul noii provincii, anume *Archiducele Leopold Salvator*, care locuiește în *Zagreb*.

Știrea despre anecsiune trebuie să o primim cu rezervă.

Propaganda studenților naționaliști ieșeni. Comitetul național studențesc din Iași va da un energie manifest prin care va arăta firul activității sale până acum, precum activitatea energetică și hotărâtă pe care o va întreprinde de astăzi înainte în favorul cauzei naționale.

Totodată va fi în următoarele meetinguri în singurele orașe din țară, în care n'au avut loc încă meetinguri de ale comitetului național: la 21 Noemvrie în *Dorohoi*, la 22 Noemvrie în *Botoșani*, la 28 Noemvrie în *Teacuci* și la 29 Noemvrie în *Bêrlad*, la care meetinguri vor asista delegații Ligei din Iași, precum și acei ai comitetului național studențesc din *București*.

Se fac mari pregătiri pentru succesul meetingurilor.

Totodată la 6 Decembrie a. c. de Sfântul Nicolae va avea loc un mare meeting naționalist în Iași, unde vor asista delegații din toate unghiurile țării, delegații studenților bucureșteni în număr de o sută, precum și breslele românești.

Un astfel de meeting se va ține și în București.

Afacerea Hentzi și scandalele în dietă.

În dieta „părinților patriei” noastre se continuau atacurile împotriva guvernului, la votarea bugetului provisor, când se ivi afacerea monumentală Hentzi. Hentzi a fost un general austriac, care la 1849 a apărut cetatea Buda împotriva răsculaților unguri și a murit acolo moarte de erou. După revoluție, împăratul în semn de recunoștință a ridicat lui Hentzi și soților sei un frumos monument în Buda, care stă acolo până azi. Monumentul încă e urgisit tare din partea șovinistilor și de multe ori au voit să-l delăture, dar n'au isbutit.

Acum, fiindcă pe acel loc se va ridica statua împărătesei-Regine, împăratul-Rege a dat poruncă să se strămute monumentul de acolo și să se ridice înaintea școlii de cadeti din Budapesta. Această earăși nu e pe placul Ungurilor șovinisti, de oare-ce ei zic, că monumentul se pune acolo ca pildă tinerimii, ear' în ochii lor, Hentzi e un vînzător de patrie.

De aceea s'au legat de ministrul de războiu al împărăției, *Krieghaumer*, care a însoțit porunca preafaltă cu îndrumări, apoi de *Bánffy* și ceilalți miniștri. Afacerea au adus-o în desbatere Vineri, dar' cu deosebire Luni și Marți, când au fost scene furtunoase. Luni a vorbit în dietă ministrul de honvezi *Fejérváry*, apărând pe Hentzi și fiindcă a folosit cuvinte aspre față de opoziție, deputații opoziționali au făcut o larmă și un tâmbălău înfricoșat și n'au mai lăsat pe *Fejérváry* să vorbească, deși ședința a fost întreruptă (suspendată) de vre-o zece-ori și a ținut până noaptea la 12 ore. Când s'a încheiat ședința fără nici o ispravă, publicul și o parte din deputați au căutat *Kossuth-nota*.

Marți a fost atacat ministrul *Perczel* în dietă, ear' pe strade s'au făcut turburări, bătându-se studenții și alt public cu poliția.

Eată isprăvile stăpânilor nostri, vrednice de ei....

Adunarea studenților din Turin.

Tinerii cari învață la școli mai înalte, odraslele pline de viață a feluritelor neamuri din Europa s'au adunat în săptămâna trecută în orașul Turin din Italia, ca în bună înțelegere și în frăție să chibzuiască cum ar lucra mai bine și mai mult pentru înaintare, pentru pacea lumii și pentru înfrățirea fiilor diferitelor popoare din Europa.

Din multe și îndepărtate țări au sosit aleșii studenților la Turin, la adunare. Studenții români încă au fost la adunare și încă mulți. Din România au fost mai mulți — toți tineri învățați și iscușiți și cu mare iubire de neamul nostru românesc.

Dela noi din țeară încă au fost studenți români la Turin, între ei și vrednicul student *Lucian Bolcaș* dela Oradea-mare. (Știți cu toții ce s'a întâmplat la Oradea-mare. Când studenții români au cerut cu putere să li-se cinstească limba dulce — Bolcaș era în fruntea lor!)

Ba au fost la Turin chiar și dintre acei studenți români, cari învață la școli înalte în alte țări. Așa de pildă a fost *Caius Brediceanu*, ficiorul bravului nostru avocat din Lugoj, care învață la școală în țeara franțuzească.

Toți studenții români au fost primiți cu multă dragoste de către fiii fraților nostri de sânge, de către studenții francezi și italieni. Acestia toți cunosc necazurile noastre și asupririle ce le suferim dela Unguri. Tocmai pentru aceea și în adunarea cea mare a tuturor studenților s'a vorbit de noi și de necazurile noastre. Bravii nostri tineri români au spus și aici suferințele noastre și toți studenții francezi și italieni mai ales au arătat multă dragoste față de noi și ne-au încurajat ca să luptăm necentenit și totdeauna bărbătește pentru drepturile noastre sfinte.

Ungurii — căci și ei și-au trimis la Turin cu bani scumpi câțiva studenți de ai lor, — s'au svicolit mult ca să ascundă înaintea lumii suferințele ce ni-le fac nouă. Dar' înzădar le-a fost toată truda. Lumea știe că noi suferim mult aici în țeara noastră și pentru aceea ne are dragi și ne încurajează la luptă.

Că asta așa este mai bine se vede de acolo, că adunarea cea mare a studenților a primit ca bravul nostru tiner *Lucian Bolcaș* — chiar el, cel asuprit și prigunit la Oradea-mare — să fie vicepreședinte în sfatul cel

mare al adunării și acolo să reprezente pe studenții români din România.

Inima ni-se umple de bucurie când vedem că între neamuri mari și alese, tinerii nostri sînt primiți cu drag și cu brațele deschise. Și bucuria ne stăpânește când tinerii neamurilor alese ne poartă dragostea și cunoscând suferințele noastre ne îndeamnă la luptă.

Să luptăm, fraților, să fim vrednici întotdeauna de dragostea neamurilor mari și să ne nisum ca drepturile noastre să le avem cât mai curînd.

Dela frați la frați.

Di *Eugen Charlat*, student din Paris, care petrece de mai mult timp în Săliște, spre a-și însuși limba românească, a adresat congresului din Turin o frumoasă scrisoare, care dovedește, că dînsul a învățat a ne cunoaște nu numai limba, ci și viața și sentimentele. Eată scrisoarea dlui Charlat, în traducere românească făcută de însuși domnia sa:

Săliște (Transilvania), 7/19 Nov. 1898

Dle președinte și scumpe coleg!

Am văzut prea deaproape nedreptățile guvernului maghiar, privitoare la poporul român din Transilvania, ca să nu aplaud din toată inima la moșniunea pe care a primit-o congresul internațional de studenți.

Martor indignat al prigonirilor zilnice ale Maghiarilor, viu spre a uni vocea mea cu a voastră și spre a îmbărbăta pe frații nostri transilvăneni în lupta lor pentru drept și libertate.

Primiți vă rog asigurarea sentimentelor mele de vie simpatie.

Eugen Charlat,

student la școala limbelor orientale din Paris.

Cine nu va resimți gingășia sentimentului, ce transpiră din această scrisoare. Și cine nu va remarca importanța faptului, că un Francez intervine la Italiani pentru Români?

FOIȚA.

Peatra înțelepciunii sau vorbe adevărate.

Adunate de **I. Darius**.

Picătura irgăurește în sfîrșit și peatra cea mai tare; prin sirguință și răbdare șoarecele poate roade funia corăbiei și prin mici și dese ciocărteli cade stejarul cel mai mare.

Jean Paul.

Cerul este o carte mare despre atotputernicia și bunătatea lui Dumnezeu și cuprinde în ea multe mijloace probate în contra credinței deșerte și împotriva păcatului, și stelele sînt literile de aur din acea carte.

Hebel.

Bate vîntul dimineții,
Colo sus din raza ceței
Se arată mîndrul soare
Si aurora dispăre,
Ear' când se deschid florile,
Să deschid și inimile.

Usteri.

Poesii populare.

Din Câmpie.

Adunate de **Teodor Olteanu**.

Măi bădiță bădișor,
Zice lumea și țeara,
Că săracă maică-ta
Nice nu poate mânca,
Să teme că mii lua.
Spune bade maică-ta,
Să mănânce să-i țienească
La mine să nu gîndească,
Nici să nu mă vorovească.

Cine-și lasă drăguțul,
Fie-i hrană grăuțu
Și hodină pătuțu.
Cine-și lasă drăguța,
Fie-i hrană rășnița
Și hodină temnița.

Du-te bădiță fii bun,
Că te-așteaptă hida 'n drum

C'o cupșoară de vin bun,
Și cu una de vinars
Să te duci la ea de mas.

Dar' io nu-s acela fată
Să șed cu ficiori pe plată,
Nici ai nostri nu mă voesc
La ficiori să le plătesc.

Bade inimă de peatră
Ce nu vii la noi vr'odată,
Mândră inimă de lemn
Aș veni, dar' rău mă tem,
Că maică-ta-i tot pe-afară
Are-o gură ca o pară,
Și ea strigă după mine
Și mă face de rușine.

Bădiță cu șapcă neagră
Du-mă 'n lume de 'ți-s dragă,
De ți rușine cu mine
Fă-mă brâu pe lângă tine,
Dacă brăul 'ți-a fi greu
Fă-mă lumină de sîu

E. M. K. E.

La 20 i. c. 'și-a ținut în Cluj adunarea generală anuală vestita societate zisă culturală »E. M. K. E.« Din raportul anual al direcțiunii extragem următoarele date:

De un timp încoaci și în sinul acestei societăți se alimentează certe continue și desbinări înscenate pe motive politice de partid. Urmarea acestora este, că activitatea societății »Emke« nu mai este așa celebră ca în trecut. Membrii, pe lângă toate siluirile și apucăturile necinstite ale șovinistilor, nu se mai sporesc. Ba nici membrii de până acum nu mai arată interesul de odinioară și nu mai desvoaltă febrilă activitate. Avera soc. »Emke« încă nu s'a sporit mult în anul trecut din cauza că membrii nu au solvit taxele anuale. Aceste nesuccese supără grozav pe șovinistii noștri, cari ar dori ca »Emke« să facă minuni, să filfăie steagul maghiarisărei prin toate văile Ardealului. Dorința Ungurilor, nu-i vorbă este foarte frumoasă, — dar' se nu uite d-lor, că prin văile Ardealului deja de sute de ani filfăie steaguri mândre care numai maghiare nu sânt și nici nu vor fi nici-odată.

Din raportul soc. »Emke« relevăm apoi: Pentru eternizarea memoriei Împ. Regine »Emke« a dăruit 50.000 fl., din cari se se facă »fundațiunea Elisabeta pentru asile de copii«. (Potrivită eternizare! Red.).

Avera soc. »Emke« în anul acesta a crescut cu 37.267 fl. 69 cr. Întreagă averea soc. »Emke« este dar' de 1 milion 291.580 fl. 28 cr. În decursul anului s'au spesat 68.121 fl. 40 cr. parte pentru administrarea societății, parte ca ajutoare.

Pentru scopul adevărat, adecă pentru edificare de școli s'a dat 33.643 fl. 60 cr. (Cu această poziție nu sânt mulțumite ziarele maghiare, care ar dori câte o școală de stat doar' lângă fiecare colibă a țeranului român. Red.) Numărul membrilor este 14.161. În anul acesta s'au sporit numai cu 177. Au repășit însă în decursul anului 328 de membri.

Raportul nu spune cauza repășirii.

Cei 9590 membri ordinari abia au solvit ca taxe suma de 7980 fl. 85

cr.; prin urmare nici jumătate din membri nu 'și-au solvit taxele.

Școlile și asilele de copii susținute de »Emke« și în anul acesta au fost ajutate cu sume însemnate. Treizeci de învățători și învățătoare au primit premii și ajutoare. »Emke« susține 102 biblioteci populare, dintre care 34 le-a înființat în anul acesta.

Precum apare din raportul acesta »Emke« nu se mai poate mândri cu o activitate »culturală« atât de mare ca în anii trecuți. Ziarele maghiare, care iau notă de acest raport, nu se pot răbda să nu-și arete nemulțumirea lor. Apelează însă la patriotismul maghiar și se roagă de cei puși în fruntea societății »Emke« să părăsească certele politice și să lucreze din răspuțeri pentru lățirea »culturei« maghiare.

Noi care cunoaștem atât de bine scopurile și direcția în care lucră »Emke«, rugăm numai pe toți Românii să se ferească de mrejele celor dela »Emke«, să nu se lase seduși de ei.

DIN LUME.**Împăratul Wilhelm spre casă.**

După vizitarea *Damascului*, părechea împărătească a Germaniei a plecat pe marea Mediterană spre casă. Unde va debarca, nu se știa sigur și lucrul se tănuia poate de frica anarhiștilor. În urmă însă s'a știut, că împăratul debarcă pe uscat la *Pola*, cel mai însemnat port de mare al Austriei, unde pe când scriem aceste, va fi și sosit. De aici se face călătoria cu trenul, pe la *Innsbruck*, de-adreptul la *München* în Germania. La dorința împăratului primiri nu se fac nicăiri.

Creta.

Prințul George al Greciei e în cale spre Creta. Admiralii sânt ocupați cu punerea în praxă a măsurilor în interesul pacificației. De limbă oficială au decretat *limba grecească*. Trupele internaționale au fost primite foarte bine de populațiune; în unele locuri creștinii le-au ridicat porți de triumf.

În *Sitia* fruntașii creștini și mohamedani au ținut o adunare, sub presiune francez și rezultatul a fost că s'a făcut o deplină împăciuire.

SCRISORI.**Din Bihor.**

Parastas pentru metropolitul Miron Romanul. — Cartea dlui Bulcu. — Vremea în Bihor. — Mulțumită publică. —

Vășcău, în 18 Nov. 1898.

Pentru răposatul metropolit și arhiepiscop Miron *Romanul*, s'a ținut în Vășcău, la 6 Noemvrie parastas, cu o festivitate mare, la care a luat parte tot poporul credincios, precum și toate autoritățile administrative din loc.

Preotul local Ioan Coroiu, în o cuvântare frumoasă a schițat biografia Metropolitului. Fie-i țărina ușoară!

Învățătorul profesor și vicedirector dela gimnasiul român gr.-cat. din Beiuș, Teodor *Bulcu*, a scos în tipografia „Aurora” A. Todoran în Gherla o carte intitulată „*Schițe din Italia*”, care e vrednic să fie citită de fiecare Român adevărat.

Neobositul profesor a făcut-o după însemnările sale făcute în lungile sale călătorii de prin Italia.

În carte aflăm descrise frumos *Roma*, cu minunile sale de pe timpul Romanilor, Neapolea, Pompei, orașul îngropat în cenușa Vesuviului etc.

Acest op valoros constă din 265 pag. octav pe hârtie fină și tipar elegant. — Cu un preț mic de 2 coroane se poate comanda dela autorul în Beiuș (Beienyos), ori dela tipografia Todoran, Gherla.

Excelența Sa Îsălt Prea Sfințitul arhiepiscop Dr. Victor Mihályi au trimis autorului o hârtie oficioasă din ședința consistorului — laudându-l pentru lucrarea acestui valoros op.

Avem o vreme frumoasă în Bihor, ca și care spun bătrânii că de 50—60 de ani nu au mai pomeuit. Femeile și băieții umblă desculți ca și primăvara. Bătrânul Bihor încă e lipsit de vestimentul seu alb de zăpadă. Poporul a sămănat sămănașurile de toamnă.

Domnului Dr. Gavriil *Cosma*, avocat în Beiuș, care a dat subreuniunii învățătoarești rom. gr.-or. a tractului Vășcău 2 fl. la mâna subscrișului, asemenea dlor Iosif *Drăgan*, notar cercual în Lunca de lângă Vășcău și ospătarului Alexandru *Dancu*, din Băsești cari au dat câte un florin pentru a se provede un școlar orfan cu recvisitele necesare de învățământ — fi rog și pe această cale să primească mulțumitele mele sincere. *Dascălul Vasile Sala.*

Și mă pune 'n stnul ță,
Unde badeo-i insera
Ea frumos 'ți-oi lumina,
Oamenii te-or întreba
Ce luminiță-i asta,
Asta-i lumină de sêu
Drăguța din satul meu,
Asta-i lumină de ceară
Drăguța din a mea țeară.

Norișor mândru de ploaie,
Spune mândrei bună voe
La inimă să n'o doaie,
De o va durea ca pe mine
N'ajunge ziua de mâne,
De m'a durea tot așa
N'oi ajunge a o vedea.

Cine n'are maică dragă
N'are unde-amar să tragă,
Cine n'are maica dulce
N'are unde-amar să duce.

Spusu-ți-am măicuța bine,
Să ții zile pentru mine

Să mă dai în sat cu tine,
Să ții zilele 'nvrîstate
Să nu mă străini departe,
Să viu cu dēsăgii 'n spate
Și cu cismele stricate.

Maică nu m'ai ascultat,
Destul de rău ai lucrat
Că tare m'ai străinat.

Tu măicuță te-ai temut,
C'oi veni după 'mprumut
Și nu 'ți-l-oi da mai mult,
De torceam cu forca-'n sat
Împrumutul 'ți-aș fi dat,
Și nu m'aș fi străinat,
Nici n'aș trăi cu bănat.

Bade păunaș rotat
Ș'aseară te-am așteptat,
Tot cu foc și cu lumină
Pân'a trecut dela cină,
Dac'am văzut că nu vii
Pus-am doru 'n căpătai

Și cu jelea mă 'nvelii
Și bine mă hodinii.

De-ar fi urit vînzător
Facem'aș neguțetor,
M'aș pune cu șatra 'n prag
Ș'aș viade urit pe drag,
M'aș pune cu șatra jos
Aș da urit pe frumos,
M'aș pune cu șatra 'n rit
Ș'aș tot vinde la urit,
N'aș căta pe ce 'l-aș da
Numai cât 'l-aș lăpêda.

Decât vii bade la noi
Mai bine 'ți-ai da la boi,
Decât vii și sezi pe vatră
Mai bine-ai lucra 'n poiată.

Decât găzdac urcios
Mai bine slugă frumos,
C'oi sluji un an și doi
Și 'mi-oi face plug și boi,

Conducători vrednici — lucruri frumoase.

Pintic, în 20 Noembrie 1898.

Onor. Dle Redactor!

Comuna noastră Pintic este curat românească, prin urmare și conducătorii sînt tot Români, sub a căror conducere Pinticani stau foarte bine. Mai întîiu se cuvine laudă onoratului preot *Teodor Domșa*, sub a cărui stăruință de o vreme încoace s'au făcut multe lucruri bune în comuna noastră.

Cam prin anul 1895 dl preot vîzînd că sfînta biserică trebuie reparată, la stăruința d-sale s'a tocmît mîiestru, care vîruindu-o totodată a și pictorî-o foarte frumos pe din lăuntru. Tot cam pe acea vreme a adunat tineretul la școală, dîndu-i învățături bune.

Între altele 'l-a învățat și cîntările bisericesti aranjîndu-se un cor frumos, care cîntă în 3 voci. La stăruința dlui învățător *George Chiș-Micu* acest cor merge foarte bine înainte și prin cîntările cele frumoase bisericesti, face o mare plăcere publicului ascultător. După aceea vîzînd că sfînta biserică e reparată frumos și corul merge bine, s'au hotărît a se zidi și o școală nouă românească, adică fîca sfîntei biserici.

Pentru acest scop s'a ales un comitet fără de a pretinde vre-o plată. Când s'a hotărît zidirea școlii, unul dintre membri din comitet a plătit liturghii dlui preot ca să roage pe Dumnezeu să le stea într'ajutor. Ear' dl primar *Mihail Arcăleanu* și cassarul *Alexa Toma* s'au obligat a încassa dela poporeni suma de 3000 fl., cât a trebuit pentru școală. Laudă li-se cuvine și la necesti doi, pentru-că s'au străduit foarte mult pentru acest scop. Li-s'au pus și pedeci în cale, anume: s'an aflat 5 rătăciți, care poate din cuget rău sau la vre-o sfătuire ce li-s'a dat poate din partea ungurească, și-au lăsat legea pentru-ca să nu plătească și ei vre-o câțiva florini la edificarea școlii. Acești oameni rîntăcioși au cerut școală de stat, dimpreună cu notarul, care e Ungur. Stînd lucrul așa, a venit șolgăbirul din Teaca, amăgîndu-i pe oameni și zicîndu-le că va face statul școală în cheltuiala sa, și vor ave să plătească la dascălul de ungar numai 5 cr. după 1 florin ș. a. Ba de vor trece la altă lege, atunci nici banii pe anul acela 1895, cari au fost aruncați deja, nu vor ave să-i plătească.

Fisolgăbirul a întrebat pe primarul comunal *Arcăleanu*, că aplicat e a votisa pentru școala de stat? Ear' acesta a rîspuns că nu,

și pentru aceea s'a și lăsat de slujbă, ceea-ce-i slujește spre laudă.

Fisolgăbirul numi pe altul de primar, și așa când a fost comitetul comunal chemat în toamna anului 1895 ca să hotărăscă facerea școlii de stat, a venit fisolgăbirul cu câți și mai câți slujbași din cercul Tecui, și anume: un Jidov, un Sas, un Ungur și un Slovac, toți au votisat dimpreună cu cei rătăciți pe lângă școala de stat.

Trecînd toate aceste după Anul-Nou s'a făcut alegere de slujbași în comună; făcîndu-se votisare au denumit de primar esară pe *Arcăleanu*, care apoi dimpreună cu cassarul, dl preot și dl învățător, s'au străduit zi și noapte la edificarea școlii, care în toamna anului 1896 după multe pedeci ce li-s'au pus în cale, au dat-o gata. Ear' cei 5 rătăciți după-ce și-au lăsat legea și tot ce au avut mai scump, și după-ce au vîzut că școală de stat nu se face, au început a cutreera satele; în Bîrla, în Ida-mare și în Șieul-mare pe la preoții gr.-or., ca să-i primească de parochienii dîșilor. Însă acei prea on. preoți vîzînd că din ce cauză și-au lăsat ei legea le-au zis: „Drum buu pe unde nu-i tină“, mergeți acasă că aveți preot bun“. Ear' ei vîzînd că nu-i primește nimeni, unul s'a întors ear' la adevăr, ceilalți 4 nu. Stînd lucrul așa, dl preot nu mai voește a merge cu crucea pe la ei la Bobotează, ceea-ce pe drept, și nici fetele lor nu voește să le cunune tot din cauza aceasta. Noi Români din Pintic ne simțim veseli cu astfel de conducători. Călătorul care se abate prin comuna noastră să miră — stînd uimit în loc — de frumuseța școlii ce există la noi.

Totodată pe fruntarul școlii se poate ceti inscripția: „*Luminează-te și vei fi. Școala română gr.-cat. edificată în anul 1896. Nimica fără Dumnezeu*“.

Dacă odată școala a fost gata făcută după planul legii a urmat sîntîrea ei, făcîndu-se mai multe rugăciuni din partea preotului nostru, după aceea au urmat mai multe căatece naționale, care le-a cîntat corul în frunte cu dl învățător. După aceea s'a sculat on. preot și a ținut o predică foarte potrivită, în urmă în strigăte „să trăiescă“ a dat dlui învățător în seamă cheia și pruncii școlii, cari încă erau adunați acolo. Ear' dl învățător a primit cu plăcere ținînd și dumnealui o vorbire foarte potrivită.

După aceea a urmat petrecere, la care a luat parte dimpreună cu poporul și întregă inteligența noastră română, care și-a petrecut

în mijlocul nostru până seara tîrziu. Noi Români din Pintic mulțumim dlui Dumnezeu și conducătorilor nostri pentru străduințele ce și-le-au dat cu edificarea școlii. Mulțumim după aceea și dlui învățător pentru purtarea și învățătura sa cea morală față de noi și de pruncii sei. Că încă nu s'a pomenit ca un învățător să dea învățături așa bune la prunci ca dînsul, că pe lângă ce-i îndatorat, îi mai învață și alte lucruri frumoase.

Teodor Toma, econom român.

Întors.

Berzova, în 15 Noembrie 1898.

Onorate Dle Redactor!

Învățătorul nostru *Vaselian Popovici*, care era arma și spriginul Ungurilor de pe aici și care ori în ce alegere ungurească do-bîndea, că ce e drept oameni de pe Murș și cunosteau și îl părțîniau, dar precum și d-voastră veți fi cetit declarațiunea din „*Tribuna Poporului*“, vîzînd el singur ce făcarnici sînt Ungurii s'a lăpedat de ei, ceea-ce adeverește următoarele:

În cercul nostru de când e lumea nu au mai fost aleși membri la comitat numai Români, până-ce învățătorul *Vaselian Popovici* acum documentă și alege în 14 Nov. c. 4 Români curați: pe *Savu*, Raicu comptabil la banca „*Victoria*“ cu 82 voturi; pe *Iosif Cloambeș*, preot gr.-or. cu 135 v.; pe *Traian Vășianu*, preot gr.-or. cu 96 v.; *Georgiu Telescu*, protopop gr.-cat. cu 78 v. El singur a luptat cu 54 slujitori ungurești și a arîtat la preotul din Căpruța *Ioan Crișan*, care ținea cu notarșii și la notarii din Căpruța și din Berzova, că ce el o vrea, aceea va fi. Din 9 sate numai el a luptat și învățătorul din *Odvoș*, *Givulescu*. Preoți n'au fost de loc să lupte.

La alegere au prins pe birul din *Conop*, bîgînd 3 țiedule și pe *Ioan Sciopul* din Căpruța, bîgînd 2 țiedule amîndoi pe seama Ungurilor, dar spre rușinea lor 'i-au prins Români.

Alegerea a mers în rînd bun, numai gura învățătorului *Vășan* se auzia prin popor, și a și biruit. El s'a purtat foarte bine de astă-dată și credem că întorcerea lui va fi sinceră și statornică.

„*Unul din cei de față*“.

Din Mischiu.

Adunate de *Michail I. Gazdac*, învățător.

Mîndrlică de demult
Uită-mă că eu te uit,
Bade nu te pot uita
Că 'ți-o fost dulce gura.
Și 'i-o mîndră-așa'm știut
Că 'mi-ai dat gură 'mprumut
Ș'oi mere-asară la voi
Să-'ți dau gurița 'napoi,
De cumva o fi să mor
Nu vreau să-'ți rămîn dator.
Știi tu mîndro, știi tu bine,
Cînd veniam seara la tine
Cît era atunci de bine.
De cînd mîndro m'ai lăsat
Eu pe masă n'am cinat,
'Mi-am mutat cîna la pat
Ș'am cinat tot supărat.
Cărărușă printre fragi
Făcută de oameni dragi,
Pe cînd au fost la luat
Părinții nu 'i-o lăsat,

De ciudă și de bănat
În fîntîna s'o țipat,
În fîntîna cea rotundă
Unde-i apa mai adîndă,
Și de-acolo 'i-o luat
Și 'n chemeteu 'i-o 'ngropat,
Ba pe ea în cîntirim
Și pe el dinjos de drum,
Și din ea a răsărit:
O rugăță mîndră plină
Care-o iau fetele 'n mîna.
Și din el a răsărit
Rugăță mîndru înflorit,
Și rugul atît s'a 'ntins
Până ruga o cuprins.
Du-te dor unde te mîiu,
La mîndra la căpătăiu
Și spune-i că și eu viu,
Să m'aștepte cu năframa
Că eu viu de bună-seama,
Să m'aștepte cu suman
Ca io viu de-amu într'un an.
Cine-a stricat dragostile
Mînce-'i grăul pasăriile,

Să n'aibă pită pe masă
Nice sănătate 'n oasă,
Șează 'n sânge până 'n brîu
Și-'l mînce vermi de viu,
N'aibă bine pe sub soare
Nici popă la comandare,
N'aibă nici cuie în cruce
Nici la groapă cine-'l duce,
N'aibă cuiu în copârșeu
Nice loc în chemeteu.
Pe drumul cu troscoțel
Merge dorul mîrunțel,
— Unde mergi doruțele?
— Da la voi puințule,
— Da la noi de ce mai vii
C'a venit uritu 'ntăi.
La poticarăș m'am dus,
Poticarășul 'mi-o spus
Că leacuri de-acestea nu-'s,
Că uritu n'are leac
Numai-o scîndură de brad,
Și-'i leacul uritului
În fundul pămîntului.

Călinarul Poporului pe anul 1899.

— Voci de presă. —

Toate foile noastre laudă și recomandă acest călinar, care e cel mai ieftin, cel mai frumos și cel mai potrivit pentru trebuințele poporului.

Transilvania, foia „Asociațiunei“ scrie următoarele despre el:

»Avântul luat de câțiva timp de literatura noastră călinaristică se pare a fi în continuă dezvoltare. Cel puțin călindarele pe 1899, ce le-am primit până astăzi, arată un nou și extraordinar progres.

„Călinarul Poporului“ și de astă-dată ocupă locul cel mai de frunte între călindarele românești. Nici-când până astăzi nu s'a oferit la noi publicului cetitor pentru prețul bagatel de 20 cr. o lectură mai bogată, mai folositoare și mai adecvată trebuințelor poporului nostru. Eată cuprinsul părții literare, care și cu privire la extensiune e cu o întregă coală mai voluminos decât în anul trecut“.

Acî publică apoi cuprinsul »Călinarului« nostru care e următorul:

Dela 1848, (din prilejul aniversarului al 50-lea).

Adunarea dela »Dumineca Tomei« în Blaj. Andreiu Murășan, poetul anului 1848 (cu 2 ilustrațiuni).

Fabulă arabă. Eu mis, ese, și sînt Român, poezie de I. Dariu.

Țeară fără bătrâni, poveste de V. A. Urechia.

Anecdotă. Doine și icoane din lumea românească. (»Limba, portul și moșia«).

Doine și strigături populare: De pe Murăș; De pe Târnave; De pe Olt; De pe Someș; De pe Criș; Din părțile Năsăudului; Din Munții Apusenii; Din Bănat; Din Teara-Oaşului; Din Bihor; Din Bucovina, România (Oltenia și Moldova), Basarabia și Macedonia.

Revașul Nostru, cronica întâmplărilor din Septembrie 1897—Sept. 1898, se extinde pe 47 pagini, cu următorii subtitluri:

Causa națională, afaceri culturale, afaceri bisericesti, afaceri economice, frunțași români morți, dela frați, stări grele pretutindeni, etc.

Economic: Cum s'ajungem la mai bine? — Unele reguli pentru grijirea sănătății. — Povește.

De ris. Tirgurile din Ungaria și Transilvania etc.

Ilustrațiuni.

1. Andreiu Murășianu, portret. 2. Casa în care s'a născut A. Murășianu. 3. Un băiaș român, din Bucium-Șasa. 4. Dela Stâna-de-Vale: Reședința și capela Episcopului Pavel. 5. Un Român »mărginean« călare. 6. O Româncă din jurul Sibiului. 7. O fetiță (coristă) din Bistrița. 8. O familie din Bănat. 9. O păreche tinăra din Suciul-de-sus (între Lăpuș și Cibleş). 10. Un țeran român din Bănat. 11. Scenă din Seliște (l. Sibiu). 12. Dela Stâna-de-Vale: case de locuit pentru oaspeți. 13. Români din Șiria (l. Arad). 14. Dela Stâna-de-Vale: »Biserița« (o stîncă). 15. — »Moara dracului«. 16. † W. E. Gladstone (portret). 17. † Prințul de Bismarck. 18. În părăteasa-Regină Elisabeta.

În estan călinarul e cu o întregă coală mai voluminos decât anul trecut, estinzându-se pe 143 pagini. Prețul însă e tot cel vechiu: 20 cr. plus porto postal 5 cr. A se adresa: »Tipografia«, societate pe acțiuni în Sibiu Strada Poplăcei 15.

Prim-ministrul Dupuy.

— Vezi ilustrația. —

Am amintit cetitorilor nostri, că liniștea în Franca a fost turburată în vremea din urmă cu deosebire prin nenorocita afacere a căpitanului Dreyfus, care a fost osândit pentru-că ar fi vândut niște acte militare secrete unui stat străin. Osânditul a fost dus în robie pe o insulă depărtată. Prietini lui Dreyfus au făcut însă o mișcare pentru el, arătând că Dreyfus e nevinovat și cerând pedepsirea judecătorilor lui. De aci s'au născut mari încurcări și neliniște, la care au luat parte și mai mulți generali, ca foști ministri de război. Aceste încurcări au adus căderea prim-ministrului Brisson și a soților sei. Aceasta s'a întâmplat cu câteva săptămâni înainte. Președintele republicii Faure a încredințat cu formarea noului minister pe Dupuy care l-a și format.

Prim-ministrul Dupuy.

Afacerea lui Dreyfus stă acum așa, că procesul s'a înouit la judecătoria înaltă a Franței. Dupuy va lăsa curs liber judecății, ca lumină să se facă și va liniști spiritele, cari au fost atât de ațitate, făcând liniște, de care Franca are mare lipsă, pentru a se întări în lăuntru.

PARTEA ECONOMICĂ.

Nutremântul oilor peste iarnă.

Nutremântul peste iarnă al oilor este: fân de livezi, fân de trifoiu, de lupșă, de exparsetă, de măzărice, paie, cartofi, sfece, grăunțe de bucate, lături din bererii sau turte de oleu ș. a. În casuri de mare lipsă oile se mai nutresc cu frunziș, ghindă și castane. Fânul acru, plin de praf sau mușcău este nesănătos pentru ei.

Fânul de trifoiu, fie el cât de bun, nu conține atâtea părți nutritive ca cel de fână. Paiele sînt potrivite ca nutremânt pentru oi, căci ele aleg părțile cele mai bune; dar' paiele n'au să fie nutremântul de căpetenie.

Nutremântul de cartofi (crumpene) cere multă băgare de seamă, cu deosebire

pentru oile de a fêta, pentru-că aceste ușor lapedă sau produc un lapte stricacios pentru miei. Cartofii, sfecele, napii, morcovii ș. a. se formeze numai jumătate din tot nutremântul cât se cere, pentru-că dându-se în măsură mai mare pricinuesc urdinare și îndeosebi la animalele tinere.

Grăunțele de bucate și păstăioasele, fiind prea nutritive, pricinuesc oilor felurite boale grele. Îndeobste grăunțe se dau oilor numai 1/5 parte din nutremântul zilnic; celor de îngrășat se pot da și în măsură mai mare, pentru-că ele produc multă carne și sêu.

Când oile se nutresc cu paie, atunci li-se pot da lături, socotind pentru fiecare 1—1½ chlgr. cartofi.

Nutremântul pentru iarnă se poate tăia, se poate urlui, muia, săra ș. a. Pe timp umed sarea pricinuesc oilor urdinare. Un chlgr. de sare ajunge de oaie pe timp de 1 an.

Lucrări la viie în timpul iernei.

Viia cere lucru aproape necurmat, chiar și iarna. Între aceste se numără: 1. Săpatul printre rînduri, care e mai cu cale să se facă la începutul iernei, după ce s'a stîrșit cu alte lucruri. Săpătura peste iarnă degeră și se mărunește, pământul se îmbunătățește și lucrarea lui în anul viitor devine mult mai lesnicioasă. Pentru modul acesta de săpat sînt instrumente anume, un fel de sape puternice. 2. Gunoitul, care mai cu ușurătate se poate face earăși în timpul iernei, când economul nu e îngrămădit cu alte lucruri. Acum gunoiul se poate și e bine a se căra și așeza printre rînduri.

Unii pun gunoiul drept lângă butucul viței; ceea-ce nu e metodă așa bună de gunoie, din pricina că toată grăsimea se grămădește în butuc, silindu-l să deie înainte de vreme, vlăstarii să se îngroașe îngrabă și prea tare, cu deosebire mēduva, și stricându-le cu chipul acesta atât căldura, cât și ploile și gerul. Florile strugurilor de pe un astfel de lemn se scutură îndată după înflorire; dar' mulți și din strugurii cari au rămas cad, fiindcă nu se poate ține cumpenă între dezvoltarea lor și a lemnului.

Gunoirea cea mai potrivită a viiei se face săpând brazde de-alungul printre vițe. În aceste de-arindul se pune gunoiu, îngropându-se cu pământul, ce s'a scos din brazde. În modul acesta gunoiul se vine la virful rădăcinilor viței, cari se vor dezvolta în toată puterea, devenind lungi, rămuroase și deplin sănătoase; ear' cu rădăcinile deodată și butucul, vițele și strugurii se vor dezvolta mai potrivit.

Dacă gunoirea s'ar face primăvara sau toamna, gunoiul nu se pune printre rînduri, ci în groape făcute printre bu-

tuci, la $\frac{1}{2}$ metru depărtare. Nici butașilor nu li-se pune gunoiul lângă par, ci mai departe, dar' tot în groapa menită pentru butași.

Viia, ca și țgrii se gunoeste cu gunoiu de animale, cu gunoiu măiestrit, var ș. a. Din toate soiurile de gunoiu însă cel mai priincios este cel de animale în amestecare cu paie, ce au slujit de așternut. Gunoiul de cal arde; de aceea nu e așa bun ca cel de vite.

Dacă locul de viie este sărac de nēsip, neavând s. p. 20 la sută părți din acesta, trebuie să 'i-se adaugă nēsipul trebuincios, după-ce a fost bine cernut. Nēsipul însă nu se pune de-adreptul pe loc, ci peste grămada de gunoiu, amestecându-l bine prin întoarcere de repetite-ori.

Se întâmplă, că une-ori pământului din viie îi lipsește varul. În acest caz trebuie să 'i-se adaugă varul trebuincios, dacă e ca vița și roadele ei să nu sufere.

Scoaterea pădureților și altoirea lor în casă.

Lucru foarte bun s'întâmplă toți cei-ce pomișorii meniți pentru altoit li scot acum în ajunul iernei, îi curăță, îi acoper cu pământ și deasupra cu gunoiu, nu cumva pământul să înghețe. Acest lucru e bine să se facă acum, pentru-că primăvara adese-ori sosește târziu și atunci pomii dau în câteva zile, ear' economii învăluiți cu multe alte lucruri nu pot umbla prin păduri după pociumbi de altoit și chiar și cei-ce îi au la îndemână de multe-ori n'au timpul de lipsă ca să 'i altoiască. Dar' bun lucru fac și alții s. p. învățătorii, dacă își ved încă de acum de pomișori, pentru-că „ce poți face astăzi nu lăsa pe mâne“.

Surceii sau mlădițele de altoit se taie în luna lui Ianuarie, păstrându-se în pământ până în Februarie, când se altoiesc pe răgaz și bine în casă la masă. După altoire se așează în pivniță, cu rădăcinile în nēsip. Aici le-ar strica atât căldura prea mare, care 'i-ar face să înverzească și înmugurească, cât și înghețul; și de una și de alta să fie feriți.

Altoirea în casă isbutește bine la meri, vișini și cireși; perii cu chipul acesta de altoire se prind mai anevoe, ear' prunii aproape de loc.

Ca moduri de altoire în casă se recomandă altoirea prin copulare (împreunare), în crepătură și alipire; altoirea sub coaje nu reușește.

Primăvara îndată-ce a dat căldura altoii se scot din pivniță sau bordeiul unde au fost ținuți și se așează în școala de pomi.

Despre îngrijirea animalelor de casă peste tot.

(Urmare).

2. Lumina.

Lumina ajută lucrarea mai cu putere a nervilor, învieșează și fac animalele mai sprintene. Pentru aceea îndeosebi grajdurile cailor să fie luminoase, dar' trebuie grijit ca cail să nu privească de-adreptul la lumină. Grajdurile animalelor tinere trebuie să fie mai luminoase; ceva mai puțin luminoase să fie cele ale vitelor cu lapte, și ear' mai întunecoase cele pentru vitele de îngrășat. Odiha și un temperament flegmatic fac ca animalele să pună carne din greu și să se îngrășe; spre acest sfârșit vitele să nu fie năpăstuite de insecte în timpul verei.

3. Căldura.

Căldura trupului totdeauna caută a se potrivi cu cea a aerului dimprejur. Fiind rece aerul dimprejur, trupul animalelor perde din sine mai multă căldură, pentru aceea trebuie să primească mai mult nutreț, spre a 'și pute susține căldura de lipsă. În astfel de casuri frigul strânge părțile din afară ale animalului, în locul prim porii pielei, astfel că asudatul devine împedat. Chiar pentru aceea în grajduri friguroase animalele au părul înțepoșat și fără lustru. Dacă aerul împrejurător este prea cald, radiarea (eșirea) căldurei din trupul animalului este împedată; prin aceasta căldura trupului se prea ridică, ceea-ce este spre stricarea sănătății. Pentru-ca această ridicare a căldurei în trupul animalului să nu se întâmple, vasele sângelui din piele să extind (se măresc) și prin sudori aduc mai multă apă la suprafața pielei, unde aceea aborește, adică animalele asudă. Prin aboire totdeauna se consumă sau se perde multă căldură. Ridicându-se căldura aerului dimprejur peste 25°, lucrarea inimii se slăbește, se grămădește sângele în plumăni și în creeri, care poate pricinui lovirea de gută, ș. a.

Căldura cea mai potrivită pentru grajdurile cailor este de 12.5—17.5°, gradul mai de jos pentru cail de rind, cel mai de sus pentru cei nobili; pentru vite 15—20° și anume cel dintâiu pentru vite de îngrășat, cel de al doilea pentru cele cu lapte, pentru-că un grad mai înalt de căldură este favorabil (bun) pentru secretarea (formarea) laptelui. Oile cu lână fină au lipsă de căldură de 12.5°, cele cu lână mai de rind de 10°, porcii de 12.5—16°.

4. Umiditatea aerului.

Un grad mai înalt de umiditate a aerului este stricacios pentru sănătatea animalelor de casă și cu deosebire vitelor tinere; pentru-că capătă felurite boale de piele și reumatism din pricina, că prin răsuflare și aboirea pielei nu se poate

face deopotrivă umiditatea din lăuntru a trupului cu cea din afară.

Aerul dat afară din gură este încărcat de acid carbonic și de abori; prin urmare aerisarea neîndestulitoare a grajdului are ca urmare un grad înalt de umezeală. Mult mai stricătioasă este umezirea pereților și a plafonului (podului) sau a amânduror. Pori (găurelele) pereților umezi sunt plini de apă și nu lasă de loc ca aerul să pătrundă; din podul umed se desprinde aer stricat, umed și nu arare-ori amestecat cu mucezele primejdioase.

Mare grijă trebuie să se aibă și față de împrejurarea, ca umezirea pereților să nu fie pricinuită de locul umed, pe care ar fi zidit grajdul, sau că măcar un perete ar fi lipit de rîpa unui deal, sau că ar fi făcut din petri cari trag apă din aer ș. a. În aceste casuri se recomandă baterea pereților cu un strat de ciment sau cu scânduri. (Va urma.)

Regule pentru gunoirea cu var.

Varul este temelia ori-cărei gunoiri. Fără var nu este nici o vegetațiune (creștere); unde este var, este vieață, creștere și prosperare. Peste tot, unde se folosesc pentru îngrășarea pământului gunoiri măiestrite, trebuie cercetat mai întâiu în ce măsură se află varul în acel pământ, pentru-că și în cele mai roditoare soiuri de pământ, unde se folosesc gunoiri măiestrite, întrebuițarea varului are cele mai bune urmări.

La gunoirea cu *kaliu* varul trebuie să fie nedespărțit, pentru-că în pământ kaliul sbea var și varul kaliu. Varul ajută în pământ întâiu ca materie nutritoare a plantelor și a doua ca mijloc pentru îmbunătățirea pământului. Varul încălzește și face puhav pământul, înmulțind puterea lui de a sbea umezeala și gazurile stricătioase. Varul lucrează în mod binefăcător asupra gazurilor și silicatelor (petricelilor de cremene). Varul este cel mai mare dușman al plantelor rele (acre) și le isgonește.

Sunt însă și soiuri rele de var, cari nu e cu cale să se întrebuițeze ca material de gunoire. Între aceste se numără varul care dă o făină tare, cristalină și care ars fiind, conține în grad mare acid siliciu (de cremene).

Varul nestins se poate da pământului ca făină sau pulvere. Aceasta se poate obține în două feluri, și adică: 1. Punând peste olaltă câte 4—6 bolovani de var nestins și acoperindu-'i cu pământ în grosime de 2—4 cm. Dacă în 8—10 zile varul stă bine acoperit, fără să aibă răsuflătoare, se preface în țărână și se poate împrăștia numai decât peste loc, făcând o arătură puțin afundă. 2. Unde se află la îndemână apă, acolo se pun câteva bucăți mai mari într'o corfă de nuiele, se cufundă cu grabă în-

tr'un vas cu apă și numai decât se scoate, pentru-că și numai dintr'atâta varul își ia apă de ajuns spre a se pute mărungi fără zăbavă, ca apoi să fie împrăștiat peste loc. Atât modul întâiu de măruntire a varului, cât și al doilea, să se facă la fața locului de gunoit.

Pe pământul lutos se pun la hectar 3—4000 chlgr., pe cel ușor 2—4000 chlgr., ear' pe cel argilos 5—8000 chlgr. La 15—20 ani ajunge dacă dăm câte o gunoire cu var. Făcându-o mai des, în loc să ajute, ea strică; pentru-că stoarce și sărăcește pământul.

Gunoirea cu var nestîns ajută mai cu seamă spicoaselor, legumelor, lășternei, esparsetei și plantelor păstăioase; pentru napi, sfecele, cartofi ș. a., adecă pentru plantele rădăcinoase, adausul de var are urmări mai puțin simțite.

În părțile țerei, unde se află var la îndemână, la tot casul e bine să se facă încercări. Lucru firesc, că încercările se vor face mai întâiu pe câte un petec mai mic de loc. Fără încercări vom rămâne de pururea în starea de înapoiere, în care ne aflăm.

Cele mai bune mașini ce trebuie sătenilor.

Sub acest titlu revista *Amicul Poporului* din T. Jiu scrie următoarele:

Frate țărane! — Văd că muncești în greu, și tot așa au muncit și părinții tăi. Nu cunoști în munca pământului decât tot felul de meșteșug ce avea cei bătrâni, coasa, sapa, secătura de plug cea veche, care te-a desbinat pe tine și vitele de muncă. Nu socotești și tu în cap, că cei bătrâni trăiau altfel, erau puțin, pământul era nou și prin urmare bogat, dela țărani nu se cerea atâtea și atâtea datorii către țeară, dar' nici țeara nu era pro-copsită ca și ei. Nici nu se știa în alte țări de țeara noastră. Prin urmare n'avea nici o vază. Acum lucrurile s'au schimbat. S'a întemeiat țeara, și muncitorul s'a întemeiat și trebuie să se întemeieze; căci locuitorii muncitori din alte țări ca: Belgia, Olanda și Elveția, de sute de ani s'au deșteptat la muncă și la învățatură. Acolo muncesc pământul cu plugurile cele mai bune trase numai de doi boi, care când îi vezi din depărtare îți închipuești că sînt coșeri nu glumă. Pământul lor produce de zece-ori mai mult ca al nostru, dar' și muncă primește de trei-ori mai multă, dar' mai ușoară. Cu toate acestea, muncitorii sînt bogați, sănătoși, prea voinici și se hrănesc bine de tot. Plătesc datorii mai multe decât ai noștri, dar' nu se plîng.

Ascultă să-ți spun de ce stau acești oameni mai bine decât noi? Mai întâiu toți știu carte bună nu fleac. Păstorii merg după vite, cetind cărți și reviste, unde află cum să-și facă brânza, untul și felul cum trebuie să îngrijească de vite. Acolo, când un om știe carte este cel mai muncitor și bogat, el este pildă vie pentru toți ceilalți.

La noi, cei care învață ceva carte (școlară) urăsc munca; ear' cei care muncesc fac tot ca în vremea veche. N'au nici un spor în muncă, curățenie și hrană. La noi prin sate, bălegarul și murdăriile din oboare se scot de silă cu gendarmii, ear' în alte țări îl în-

grijesc și îl cară cu mare îngrijire. Ba, ca e mai mult, acolo bălegarul se vinde cu chilo-gramul ca fasolea la noi. Dar' și pământul le dă 3 și 4 chile la pogon, cu un preț de 80 și 100 lei chila. Acolo munca dă câștig nu glumă.

Grăul, șecara, orzul, hrișca, meiul, rapița sînt așa de vînturate încât nu vezi decât bob și bob. Ar fi cel mai mare păcat pe muncitorul de acolo, când ar vedea o neghină sau un bob de tăciune în grâu.

Acolo oamenii muncesc cu tragere de inimă, au mașini de vînturat, de treerat, de curățit grăul (cilindru ori trior) de tocat paie și sfecele pentru vite. Toate aceste mașini și-le procură ei prin tovărășenie. Acolo nu mai sînt oameni cari să se uite după nor, soare și vînt. Ei seamănă cu credința că va scoate și în adevăr că și scot cu vîrf și îndesat. Nu ca la noi, când muncitorul bagă grăul în arie și când vine ploaia, trebuie să-l acopere, și să stea două sau patru zile până trece. La vînturat asemenea îi roșesc ochii în cap, uitându-se după vîntul mare. Așa perd muncitorii vremea la noi.

Frate țărane! Să nu-ți pismuești meseria, căci nimic nu-ți mai frumos, mai plăcut și mai cu liniște sufletească și mulțumitoare decât „munca pământului“. Chiar D-zeu, șa dat o omului dela început, ca cel mai mare dar. Munca e cea mai liberală meserie din lume, care face pe om adevăratul stăpîn al visteriilor de pe pământ, dar' și munca este un meșteșug ca cismăria, cojocăria, ciasornicăria ș. a.

Muncitorul de pământ, ca ori-care altul, îi trebuie următoarele instrumente: 1. Minte ageră luminată prin învățatură. 2. Mașini ca: un car șinuit, o seacă bună, o bardă, foarfeci de tăiat viia, o roabă pentru cărat bălegar, un plugușor universal, o grapă de fer pentru a mărungi pământul, 2 boi grași bine, una sau două vaci de lapte, o vînturătoare (cel puțin pentru 5 oameni), o mașină de treerat cu caii (la 10 oameni în tovărășie), 5 rimători, doi pentru toamnă și iarnă și trei de vînzare, ș. a. pe care le știți și d-v.; a 3-a mașinarie pentru muncă e „capitalul“. — Fiecare bun muncitor să aibă în chimirul său 100—200 lei cel puțin pentru muncă; căci fără bani nici în pământ nu poți să intri. Fără aceste dichise nu poți fi un bun muncitor.

Frate țărane! — Trezește-te odată și tu, în lupta pentru viață, agerește-ți mintea, cetește și tu, ori ascultă dela alții și pe urmă fă și tu. Fii cu chibzuială în glavă, din toată munca ce o înduri în cursul unui an, regulează-ți așa de bine treburile, ca să-ți rămână ceva la finele fiecărui an ca profit, pe care să-ți pui la păstrare pentru „zile negre“. Urmînd tot așa cu timpul ai să devii și capitalist, nu ca azi, un adevărat rob al muncii.

Cu sfîrșitul toamnei se sfîrșește și munca câmpului. Să nu te dai lenei, în timp de 6 luni să stai tolenit de surda. Nu!... că cine șede pierde. — Îngrijește-ți vitele pentru țîrg, hrănește-le bine și curăță-le. Scoate-ți plugul și fă-ți arătura de toamnă, ca să fie bun pentru primăvară. Seamănă grâu. Pune pomi în ograda ta, pune gunoii strîns la car și du-ți la câmp. — Îngrașe-ți un porc doi pentru Crăciun, ca să te hrănești bine, fiindcă corpul fără hrană bună, e un corp pe jumătate mort. Fă-ți din timpul care vine, un timp de câștig pentru tine. Să n'ai alt gând decât să te întărești în mașinile de muncă.

Să ne vedem în dragoste la muncă cu câștig. *Calotescu.*

Despre cultura smurei.

Smurea este o plantă ce face parte din familia Rosaceelor. Ea crește mai bine la umbră într'un pământ desfundat și îngrașat cu gunoiu.

Înmulțirea se face prin butași proveniți din lăstare de un an, care se taie toamna și se păstrează în pivniță în nêsip și apoi primăvara se răsădesc într'un pământ bine preparat la o distanță de 1.30 metr. Se mai poate înmulți și prin despărțirea tulpinelor.

Smurea propuce în fiecare an lăstari ce rodese în anul viitor, apoi se usucă. De aceea trebuie curățite astfel de lăstari, mai ales atunci când sînt prea deși. De regulă se lasă 3—4 lăstari, cari în primăvară se scurtează puțin.

Smurea se poate cultiva și pe araci, unde fructele se fac mai frumoase. Cultura acestei tufe (plante) aduce un venit însemnat mai cu seamă cu roadele roșii, cari sînt tare căutate de cofetari, pentru facerea dulceței sau a unor siropuri recoroitoare; ear' fructele albe și galbene care se coc mai iute se pot mânca proaspete.

P. Popescu.

Din viața animalelor.

— Musica și animalele. —

Despre cămilă se știe, că iubește foarte mult musica. Arabii cîntă din fluiere și din cimpoaie, cît ține drumul cel nespuse de greu prin pustia arsă de soare, ear' cămilele merg mai cu inimă ascultînd cîntecul. Și acesta e un lucru curios, că multe animale iubesc musica. Și s'a băgat pe seamă că dintre animalele cele mari, acele cari iubesc mai mult musica, sînt cele mai blînde și cari se lasă conduse și de un copil mic. Ele sînt: cămila, elefantul și calul. Elefantul se întoarce totdeauna spre partea unde aude sunete musicale, se apropie și ascultă. Prin grădinile zoologice poate face probă cine vrea. Elefantul vine la gardul care îl desparte de public și e vedit mulțumit când îi cîntă, dar' să-ți înțioară când îi dai tonuri nearmonioase. În Londra, în grădina animalelor, s'a petrecut odată o scenă nostimă. Un copil cînta dintr'un fluier la grilaj. Cînta frumos și elefantul asculta. Un domn din public scoase atunci o sirenă și fluiera urt odată. Elefantul dete din cap, supărat, dar' ascultă mai departe cîntecul copilului. Domnul fluiera din nou; elefantul se scutura deodată mișcînd din picioare. Domnul cu sirenă earăși tot mai des. Elefantul furios, că îl supără într'una, își întinse deodată trompa, apucă fără veste pe domnul cu sirenă de un braț și îl asvîrlă dincolo de gard, la spatele său, apoi liniștit începî să-asculte din nou cîntecul copilului.

Calului îi place cîntecul din gură. E o experiență veche, că noaptea calul duce pe călăreț mai în liniște, când călărețul cîntă; calul nu-și face spaime, nu se neliniștește și ascultă de frâu mai bine. S'a observat, că mai totdeauna caii nărăvași și rîi cari n'ascultă nici de frâu nici de biciu, s'astîmpără deodată când călărețul începe să cînte din gură, cu voce tare și frumos. Irlandezii au cai foarte blînzii de munte, și se crede, că asta e urmare cîntecelor, căci Irlandezii ori-cînd îi întîlnești în cale îi auzi cîntînd.

Calul, de altfel iubeste sunetele sonore și energice, cântecele vitejești, marșurile, vocea trâmbiței și bătaia tobelor. Nu e nevoie să fie calul de rasă nobilă, ca să se schimbe deodată cu firea când aude cântece energice. O mărtoagă de cal — dacă nu e de tot obosit — când va auzi dintr'odată un cântec frumos de trompetă, va ridica urechile și parcă întinerește. Dar' caii dresați militarește! Când aud tompeta, ciulesc urechile, frământă pământul, s'aprinde și sunt în stare să s'arunce prin gloanțe și prin fum.

Nu e adevărat, că de aceea iubesc caii militarilor trompeta și cunosc signalele, fiindcă soldații îi dresază așa. Nu, dimpotrivă. Îi dresază așa, fiindcă pot să-i dreseze, fiindcă ei din capul locului iubesc trompetele și au inteligența de a deosebi signalele. Toate animalele fug când văd primejdia, se aruncă în primejdie dacă s'nt infuriate. Calul, e poate singurul animal, care știe, cunoaște primejdia, nu e în furie, și totuși intră în primejdie; când începe lupta, caii tremură auzind împuscăturile, știu că acolo e rău de ei. Dar' atunci începe trompeta să sune, acum caii s'aprinde, sar, abia așteaptă să plece, rup frânele, și când e voce, s'asviri în luptă vitejește, duși de puterea trompetei. Furioși ei nu s'nt, fricoși s'nt însă ca ori-ce animal, frica de stăpâni nu i-ar împedea de loc să nu fugă îndrăg — și nu fug, ei merg înainte. E mai puternică muzica decât frica și fuga, la cal mai ales. Vezi, că înșiși oamenii, ostașii, s'nt ajunși de oboseală, de frică; încep muzicele regimentelor să cânte, sunetul acela îi îmbată, îi orbește, îi duce înainte, și ostașii intră în foc fără voea lor.

Unele animale s'nt foarte iubitoare de muzică precum am spus, altele însă n'au nici un simț pentru ea, așa s'nt boii, oile, pisicile, porcii, iepurii. Altele însă o uresc și le face rău când o aud, și e lucru trist, că unul dintre cei mai caraghioși dușmani ai muzicii e animalul cel mai inteligent al nostru: cânele. Când aude cântec de vioară, cânele devine furios și s'aruncă la cel-ce cântă. Sunetele mai ascuțite îi înfurie pe câne, cele mai joase îl posomoresc și îi fac inimă rea, pe care și-o manifestează în urlete și chelălăituri. Cânele nu știe nici un fel de sunete armonioase.

(Va urma).

Sfaturi economice.

Păstrarea ouălor în China.

Chinezii păstrează ouăle gălițelor, în-deosebi ale rațelor, cari le plac mai mult, în modul următor: tot pentru 10 ouă se ia o 1/2 litră de apă, cenușă de cipres (chiparos) ori și potașe, cam 100 grami pulvere de cretă și 60 până în 65 grami sare. Aceste toate se amestecă împreună, mai turnându-se peste ele și o tee tare, în care chip se capătă un cir, cu care se acoper ouăle, ce trebuie așezate într'un vas de pământ și închise bine pentru a nu veni în atingere cu aerul. Astfel se pot ține ouăle și doi ani.

Pentru a apăra obiectele de fer în contra ruginii.

Se recomandă o amestecătură de unsoare dintr'un chilo slănină, în care se pun 30 gr. camfor și ceva grafit. Cu aceasta se ung obiectele și după o zi și o

noapte se freacă bine cu un petec de postav, rămânând lucii și pentru timp îndelungat scutite de rugină.

Știri economice.

»Consum, societate comercială pe acții în Blaj« — serie »Unirea« — e titlul oficios, în care s'a străformat vechea reuniune de consum din Blaj. Duminică, în 6 l. c. a fost adunarea constituantă, la care au fost de față 41 acționari, cari reprezentau 615 acții și 324 voturi. În adunarea aceasta s'a publicat luarea spre știre a novelor statue din partea tribunalului și s'a ales direcțiunea în persoanele membrilor Dr. Augustin Bunea, A. C. Domșa, Iuniu Br. Hodoș, Dr. Vas. Hossu, Sim. Muntean, Gavriil Pop, Nicolae Pop, Ioan F. Negruț și Dr. V. Szmigelski și în comitetul de supraveghere Aron Deac, Dr. Isid. Marcu, Iac. Murășan, Gavriil Precup și Sofr. Stan. Membrii din direcțiune intrându-se și-au ales președinte pe Gavriil Pop, director executiv pe I. Br. Hodoș și notar pe A. C. Domșa. Dorim prosperare societății, a cărui capital social s'a stabilit în 40 mii fl.

Călimdarul lui Falb. Renumitul proroc de vremuri ține pas cu lumea. Deodată cu apariția călimdarelor pentru anul 1899 și-a scos și el călimdarul seu.

În anul 1899 vor fi 23 de zile critice și încă: foarte critice vor fi 8 zile critice 10 și mai puțin critice 5.

Zile foarte critice vor fi: 12 Ianuarie, 10 Februarie, 11 Martie, 10 Aprilie, 22 Iulie, 21 August, 19 Septembrie și 18 Octombrie.

Zile critice: 25 Februarie, 27 Martie, 25 Aprilie, 9 și 25 Maiu, 23 Iunie, 5 Septembrie, 3 și 17 Noiembrie și 3 Decembrie.

Zile mai puțin critice: 26 Ianuarie, 8 Iunie, 7 Iulie, 6 August și 17 Decembrie.

Timpul va fi:

În Ianuarie în primele 10 zile va fi multă neaună și frig mare, dela 10—20 frigul va crește, dela 20—31 neaună puțină și vreme moale.

În Februarie va fi vremea — ca de obicei.

La finea lui Martie vor fi viscole mari și diluvii groaznice.

În Aprilie neaună multă, viscole și ploi multe.

În Maiu multă neaună (se vor bucura fetele urite).

În Iunie ploi și viscole mari eventual și neaună.

Puțină mângâiere în prima jumătate a anului! Nu mai continuăm, căci vom deveni prea mari pesimiști dintr'odată. Prorociile pentru cealaltă jumătate de an le retăcem până la vremuri mai bune.

Prețul bucatelor în Arad a fost săptămâna trecută următorul:

Grâu, în ziua țirgului din săptămâna trecută s'au dat 12—1400 măji metrice cu 9 fl. 30 cr.—9 fl. 60 cr.

Cucuruz nou, 15—1600 măji metrice 3 fl. 30 cr.—3 fl. 40 cr.

Cucuruz vechiu, 150—200 măji metrice 5 fl.—5 fl. 10 cr.
Orz (notare) 7 fl. 60 cr.—7 fl. 80 cr.
Ovăs (not.) 5 fl. 20 cr.—5 fl. 30 cr.
Săcară 5 fl. 50—5 fl. 60 cr.
Spirtuoase: silvoriu 56 fl., rachiu 24 fl.
Rachiu de pere 55 fl. hectolitru.

Starea agricolă în România.

Despre starea agricolă în România „Amicul agriculturului” scrie următoarele:

Ne apropiăm de vremea liniștei; adevărat o numim așa într'un înțeles greșit, căci deși lucrările dela câmp se curmă, totuși agricultorul are destul de lucru. S'nt vitele cari trebuiesc îngrijite bine, uneltele, mașinile cari trebuiesc păstrate în bună regulă, adevărat reparate și unse, apoi vin socotelile și facerea proiectelor pentru campania agricolă viitoare. Deocamdată putem spune că, de bine — de rău, am s'ntârșit cu sămănăturile de toamnă: cele puse mai de timpuriu au cam suferit de secetă, dar' cele târzii apucând ploaie, s'au dezvoltat în stare destul de mulțumitoare. Cât despre producțiunea cucuruzului, al cărui cules s'a s'ntârșit, putem spune că este mulțumitoare.

Trebuința de ploaie se simte mult, mai cu seamă în județele de câmp.

Canal între Budapesta și Seghedin.

Între Budapesta și Seghedin se propune a se face un mare canal, probabil de Eng'ezi. Aceasta în profitul navigațiunii și irigațiunii luncei ungare.

Expozițiunea de vite din Iași.

Acum de curând a fost în Iași o expoziție de vite. Expoziția a avut loc la abatorul de acolo și în același timp s'a ținut și un țirg de vite. Au fost expuse vite mari de Mpldova, cai, porci și oi.

Din acest prilej se scrie, că de când s'a fondat țirgul de vite din Iași exportul vitelor în Rusia a luat avânt mare. Se zice că până astăzi s'a exportat 25.000 capete.

Printre animalele cari au atras mult mirarea vizitatorilor au fost două iepe (Adina și Bucuria) dela moșia statuii „Laza” de lângă Vaslui. Un mare proprietar, doritor de a le cumpăra, a dat pe dinsele 6000 de lei.

Un porc îngrășat, din prășila dlui Juster, în vîrstă de 2 ani, avea o greutate de 342 chilograme, care se poate considera într'adevăr de foarte mare.

La această expozițiune dl V. Pacheris, din Iași, a expus zece feluri de porumbei, cari au plăcut foarte mult vizitatorilor.

Insecte păgubitoare. În Ungaria peșesul cel mare roditor (Alföld) de vre o trei ani a făcut mari pagube în sămănăturile spicoase musca de Hessa, iar acum e amenințat și cucuruzul de așa numitele molii de cucuruz. Economii au stirpit în mare parte musca de Hessa și acum se încearcă a nimici și moliiile păgubitoare.

Cai de remonță pentru România.

Din Timișoara se scrie, că acolo a sosit un major din armata României, precum și mai mulți specialiști, pentru-ca să cumpere pe seama cavaleriei române 2000 de cai. Până acuma au cumpărat câteva sute.

CRONICĂ.

Viriliști români în Orăștie. În lista membrilor viriliști ai reprezentanței orășenești pentru anul 1899 sînt următorii Români: »Ardeleana« (cu darea anuală de 3756 fl. 15 cr.), Nic. Vlad (479 fl. 80 cr.), Dr. Ioan Mișu (473 fl. 28 cr.), »Minerva«, inst. tip. (300 fl. 20 cr.) și Simeon Corvin sen. (235 fl. 37 cr.).

*

Cum se îmbogățește aristocrația maghiară? De când s'a început obstrucția în parlament Maghiarii își cam destăinuiesc unele păcate. Astfel când a vorbit zilele trecute contele Tisza István a întrebuit și frasa »pescuirea în turbure«, la ce unul din deputați 'i-a strigat: *mocirla dela Ecsed!* Eată noima acestei »mocirle«: Contele Tisza are averi extinse în com. Sătmarului, în apropierea mocirlei Ecsed. De câțiva ani contele cumpără mereu pământ mocirlos dela locuitorii din jurul mocirlei Ecsed, cu prețul bagatel de 5—10 fl. per jugăr catr. Când a avut cumpărate mai multe mii de jugăre a pornit mișcarea, ca mocirla Ecsed să fie canalisată. Prin influența și puterea Tiszaiștilor în curînd mocirla a și fost canalisată și în chipul acesta jugărele cu 5—10 fl. ale contelui au ajuns la valoare de 300—400 fl. per jugăr.

Acest enorm câștig însă 'l-a realizat Tisza pe contul proprietarilor »interesați«, cari trebuie să solvească în *un lung șir de ani arunc ca spese de canalizare în sumă de câteva-ori mai mare ca întreaga lor dare directă.* Ba ce e mai mult, acest arunc îl *solvesc și acei proprietari cari n'au parte în mocirla dela Ecsed,* ba și aceia, cari au averile lor în depărtări de câteva mile de mocirla lui Tisza. Locuitorii comitatului dar' plătesc spesele de canalizare și Tisza 'și-a mărit averea cu zeci de mii florini.

Pe lângă aceea prin canalizare a mai expus pericolului de exundare mai multe mii de jugăre de ale locuitorilor, ba chiar și orașul Sătmar e amenințat de acest pericol. Ori-ce protestări ar fi zădarnice căci Tiszaiștii sînt la putere.

Dar' câte îmbogățiri de aceste se fac pe socoteala țeranilor. Cine le mai poate barem înregistra?!.....

*

Director de bancă — ars pe rug. La 1888 s'a întemeiat în Zenta o bancă (ungurească) cu capital de 40.000 fl. și la 1893 a și bancrotat. Directorul băncii, patriotul Kozék Ágoston a dus-o la aceasta. Cavalerul dela Zenta cheltuia pe an câte 10.000 fl. cu femei frumoase și cu fel și fel de plăceri. Banii 'și-i câștiga prin defraudare. Cassarul Burányi Jenő îi dădea cât cerea. Așa în 1893 banca a ajuns la bancrot. »Directorul« Kozék vîzînd că nu-'i scăpare, înainte de ordinarea judecătorească a bancrutei a adunat în odaia direcției toate cărțile și hîrtiile băncii, le-a udat cu petroleu apoi le-a dat foc și a sărit în mijloc deasupra lor, unde a murit în scurtă vreme între chinuri cumplite.

Cărțile n'au putut arde de tot, căci printre foi focul străbate greu și așa s'a putut dovedi, că defraudarea »martiru-

lui« acestuia modern al Ungariei, a fost de 50.000 fl. Tribunalul din Szabadka pertractează acum procesul în cauza acestei »bănci« sub conducerea președintelui Mihail Crăiniceanu.

*

Comune surpate. Ni-se scrie din *Lunca:* În luna August a. tr. s'a anunțat în »Tribuna«, că comunele *Lunca* și *Lodroman* din comit. Têrnavei-mici, în urma ploilor dese și mari s'au surpat cu desevîrșire, încât și comunicațiunea s'a sistat. Tot atunci s'a fost anunțat, că s'a făcut arătare la comitat și de acolo s'a exmis o comisiune cercetătoare, care în vara anului trecut a eșit la fața locului și la propunerea protopretorului dlui Gyárfás Károly s'a relatat la comitat, că pentru regularizarea pârăelor din numitele comune se se ceară un ajutor dela stat. Asemenea au cerut și reprezentanțele comunelor un ajutor printr'o rugare îndreptată către comitele-suprem. Comitele Sándor János a primit rugarea cu bunăvoință și spriginindu-o cu căldură a înaintat-o înaltului guvern, pentru aplacidarea unui ajutor de bani nefericitelor comune, pentru care 'i-se exprimă sinceră mulțumită și pe aceea stă cale din partea numitelor comune. Înaltul guvern cu ordinațiunea de sub nr. 16.264—97 a notificat comunelor, că a votat câte un ajutor de 3000 fl. pentru fiecare comună.

În toamna anului curent era să se înceapă lucrarea, însă comitele a voit mai nainte să ese la fața locului în persoană. S'a și prezentat în Lunca, în 10 l. c. și vîzînd înfricoșata surpătură a dat sfat fruntașilor comunei, ca să se mute de acolo și dînsul va exopera dela guvern, ca cu ajutorul de 3000 fl. să se cumpere teritorul pentru noua comună și totodată va dispune, ca comunele învecinate să dea ajutor la mutare.

Despre ce va urma în viitor vă voi raporta.

*

Dar pentru școală. Fostul Metropolit-Primat al României *Ghenadie* a donat pentru școala Reuniunii femeilor române din Sibiu suma de 400 fl. Cum vedem din ziarele bucureștene, Reuniunea femeilor a adresat generosului donator o scrisoare de mulțumită.

*

Din Bistrița ni-se scrie, că ministrul de interne a aprobat cercetarea disciplinară ce a fost făcută în contra fiscalului orășeneș Dr. Carol *Lang* pentru »crima«, că astă-vară cu ocazia unei festivități a arborat pe casă un steag național sășesc albastru-roșu.

Totodată ministrul a și *suspendat* pe fiscalul *Lang* pentru motivul, că în apelația sa ce a înaintat contra cercetării disciplinare ce 'i-s'a ridicat — ar fi întrebuit expresiuni vătămătoare pentru autoritățile superioare.

Adecă un fiscal este suspendat din oficiu pentru faptul, că a pretins energetic dreptul ce era convins, că-'l are. Și această suspendare s'a făcut în primul rînd numai pe basa raportului »intim« ce 'l-a trimis fișpanul Bethlen Pál, care se vede că e demn urmaș al lui Bánffy-pașa. Se poate că și Bethlen să ajungă cu vreme prim-ministru.

*

Preot român deținut. Din Arad avem știrea că preotul român din Ociu, dl *Giurgiu* a fost deținut de gendarmi în urma denunțării prim-pretorului *Len-gyel* Sándor din Hălmagiu. Deținerea dlui *Giurgiu* e în legătură cu alegerile municipale. Amănuntele până acum ne lipsesc, dar' sîntem siguri, că ținuta românească a dlui *Giurgiu* a fost motorul deținerei sale.

Notari români. În 11 și 12 Noembrie v. s'a ținut censură de notari în Făgăraș, la care dintre Români s'au prezentat dl *Alexandru Morariu*, *Aurel Făgărășan* și *Filip Suciu*. Unul a reușit cu unanimitate, ear' ceialalți doi cu majoritate de voturi.

*

Isprăvile lui Pulszky. Celebrul cumpărător millenar de tablouri *Pulszky* Károly, precum se știe a fost declarat de nebun, după-ce a păgubit statul cu câteva zeci de mii fl. *Pulszky* cu aceasta 'și-a încheiat cariera, dar' statul maghiar nu a regulat încă afacerile încălcate de *Pulszky*. Antiquarul *Olschi* din Milano a înprocesuat statul maghiar pentru pretensiune de 160.000 lire (80.000 fl.). Guvernul maghiar cu toate-că a fost condamnat să plătească, n'a plătit nici până azi. *Olschi* a tot așteptat. Acum 'i-s'a dat bună ocașie.

Ministrul maghiar de agricultură a trimis cantități mari de mătășă, ca să fie expuse la expoziția din Milano. *Olschi* a cuprins acum toate mătășurile aceste și voește să le liciteze, ca să-'și scoată pretensiunea de 80.000 fl.

Ministrul de externe *Goluchowski* umblă acum în ruștii capului să impedece această licitație atât de rușinoasă pentru Ungaria.

Dar' *Pulszky* mai are încă astfel de »afaceri« și cu alte firme italiene. În curînd se va întembla, ca și aceia să liciteze în public statul maghiar.

Mai nostim însă decât toate aceste este faptul, că *Pulszky*, absolvat fiind n'a fost lipsit de oficiu și acum își pretinde binemeritata leafă restantă de 15.000 fl. Dacă statul nu-'i va plăti *Pulszky* spune că-'l va înprocesua.

Judece acum lumea: cine e nebunul?

*

11 milioane de Jidani. S'au sporit, ca nășipul mării. În lumea întregă se află azi 11 milioane de Jidani. Aceasta o constată tocmai un Englez, care an de an tipărește un »Jewish year book«. După cartea aceasta dintre cele 11 milioane de Jidani, 8 milioane trăesc în Europa, și adecă; 4.500.000 în Rusia, 1.860.000 în Austro-Ungaria, 367.000 în Germania, 300.000 în România, 120.000 în Turcia, 101.000 în Anglia. Reuniunile de binefacere înființate de Jidani sînt foarte numeroase. Singur în Londra se colectează an de an 500.000 fl. pentru scopuri de binefacere ovreești, ear' școalele înființate sînt cercetate de 11.000 elevi jidani pe fiecare an.

*

Maghiarisări de nume. Turbata goană ce au pornit șovinistii noștri ca să înmulțească numărul Maghiarilor — barem după nume — nu mai vrea să încete. Cu deosebire »opera« șovinistilor

dela căile ferate ungare nu se mai isprăvește. Înregistrăm numele celor mai proaspete jertfe de tristă pomenire: lucrătorul dela căile ferate ungare Vasile Chirilă Ciocan dela gara Teiuș și-a maghiarizat numele în *Csákány*; Simion Chiorean, lucrător la gara Ghiriș, în *Takács*; Ioan Popovici dela gara Cubin în *Pap*. — Rușine să le fie!

Enundație de vinuri falsificate. Poziția din Cluj abia mai răsbește să execute formele oficioase ce se cer la confiscări de vinuri falsificate. Până acum a confiscat în mai multe cărcime vagoane întregi și a încuiat pivnițe pline cu vinuri falsificate — din Alba-Regală. În Budapesta deasemenea s'a confiscat în zilele trecute o mulțime de vin falsificat tot din Alba-Regală. Cea mai însemnată firmă, care liferează astfel de vinuri falsificate este marea casă *Kann Armin și fii* din Alba-Regală.

Rezultatele cercetărilor din partea poliției arată, că aproape toate orașele din Ardeal și o mare parte a celor din Ungaria sunt inundate de vinuri falsificate.

De altfel chestia vinurilor falsificate a fost adusă și în parlament prin o interpelație, la care a răspuns ministrul de agricultură promițând, că va lua cele mai severe măsuri în privința aceasta. — Până atunci rămâne însă faptul, că Ungurii au ajuns să le fie falsificat și ultimul titlu de mândrie națională ce și-l făceau cu »renumitele vinuri maghiare«.

Între cer și pământ. Un îngrijitor de case din Viena, Rudolf Panzer a căzut din o fereastră a etajului al treilea și s'a acățat într'un cuiu țintuit la înălțimea etajului al doilea. Nefericitul a început să strige după ajutor. Locuitorii casei s'au adunat în curte și pe la ferestri, dar' ajutor nici unul nu i-a putut da, neavând la îndemână scară mai lungă. Imediat însă au avisat pompierii, cari l-au scăpat pe bietul îngrijitor, care a stat acățat 25 minute, îngrozit de frica morții.

Calul »Petöfi«. Un aristocrat maghiar a pus numele de »Petöfi« unui cal al seu. La alergările din zilele acestea Petöfi cel cu patru picioare a avut un succes mare. Cineva — de sigur un patriot de 5 pițule — se indignează grozav, într'o foiță a lui »Pesti Hirnap«, de cutateanța aristocratului maghiar, că a pus numele lui Petöfi unui cal. — Vorba ceea ungurească: *lová tették*.

Chestiunea limbei diplomatice. Din Roma se vestește, că e probabil ca în preajma celor două congrese internaționale ce se vor ține în Roma (contra anarchismului) și în Petersburg (congresul de pace) să se reguleze oficios chestia limbei diplomatice. De un lung șir de secolii limba franceză a fost singura limbă diplomatică. În secolul acesta i-a succes și Angliei ca în afacerile diplomatice să se poată folosi și limba *engleză*. Bismarck fără multe parade folosia în diplomătenie și limba *germană*. Anglia propune acum ca să se recunoască și să se enunțe ca pe viitor să fie recunoscute ca limbi diplo-

matice: limba *franceză, engleză și germană*. Guvernul italian, căruia i-s'a comunicat propunerea aceasta, pretinde ca și limba italiană să fie recunoscută ca limbă diplomatică.

Azi-mâne vor cere și Ungurii ca și armonioasa lor limbă să fie recunoscută ca limbă diplomatică!

Cununie. Duminecă a fost sărberea cununiei în sfânta biserică gr.-or. română din Ciacova, a vrednicului tiner dl *Simeon Curuța*, comerciant în Șipet, cu d-șoara *Maria Momir*, una dintre cele mai excelente coriste din vestitul cor bisericesc din Ciacova.

Constituirea societății »Ioan Popasu« a tinerimei dela institutul teologic-pedagogic din Caransebeș, s'a făcut în 6 Octombrie c. st. v. astfel: președinte: dl profesor Iosif Bălan; vicepreședinte: Aurel Maghețiu, teolog c. III.; secretar: Vasile Blașiu, teolog c. III.; notar I.: Felician Nemoian, teolog c. III.; bibliotecar: Damaschin Marian, teolog c. II.; vicebibliotecar: Ioan Borlovan, pedagog c. III.; cassar: Victor Trailovicu, teolog cl. II.; controlor: Dimitrie Neagoe, pedagog c. IV. În comitet: Președinte: Aurel Maghețiu, teolog c. III. Membri: Vasile Blașiu și Aurel Iosof, teologi c. II.; Marian Groza și Vasile Uzonescu, teologi c. I.; Alimpie Radulea, pedagog c. IV.; Iosif Jian, pedagog c. III.; George Uzonescu, pedagog c. II. și Ioan Eva, ped. c. I.

Prințul și prințesa de Orleans — îmbrăcați românește. De vre-o câteva zile se află în Chișineu prințul *Filip de Orleans* dimpreună cu soția sa, fiica Archiducelui *Iosif*.

La vânătorile ce s'au făcut în jurul Chișineului, prințul de Orleans, văzând portul frumos al țeranilor români, atât de tare i-a plăcut, încât s'a dus însuși la coșocarul Ioan Cosma din *Chișineu* și și-a cumpărat un coșoc frumos, precum și o căciulă, cu cea mai mare măiestrie cusute. Soției deasemenea i-a comandat, numai cât acelea menite pentru prințesa de Orleans au fost și mai artistice lucruri. La vânătoarea făcută ieri ambii s'au prezentat în frumosul port național românesc, ceea ce a făcut pe cei-ce i-au văzut, să salte de bucurie.

Joia trecută des de dimineată prințul de Orleans dimpreună cu socrul seu, Archiducele Iosif, și cu fiica-sa, s'au pregătit de vânătoare. Când s'au suit în trășari, prințul de Orleans și-a cerut coșocul și l-a îmbrăcat bine, apoi a dat semn vizitiului ca să pornescă. În tot parcursul stradeilor — spune »Trib. Pop.« — cei-ce i-au văzut își descopereau capetele și li trimeteau în taină o mulțumită sinceră pentru cineștea ce a dat-o frumosului și d-ătră Maghiari atât de urgisitul port național românesc.

Arestarea preotului Giurgiu. O scrisoare din Arad ne vestește, că preotul român din Ociu, dl Ioan Giurgiu, — a fost deținut pentru ținuta sa bărbătească la alegerile municipale.

Tribunalul din Arad a aprobat deținerea bravului preot, deși e atât de evident, că întreg lucrul e o josnică persecuție înscenată din motive politice.

Din faptul acesta se vede că stăm în preajma unor nove persecuții, care cu cât vor fi mai turbate, cu atât credem că ne vor găsi mai energici.

Din Blaj primim cu datul 21 Noembrie următoarele: Ieri au fost chirotoniți trei noi preoți: *Ioachim Totoianu*, dispus administrator parochial în Micești (l. Alba-Iulia), *Ioan Handrea*, dispus cooperator lângă parochul din Lăscud și *N. Gruia*, dispus administrator în istorica comună Mirăslău. — Exc. Sa Metropolitul a pontificat cu mare asistență, între cari și noii canonici. Corul l-au ținut clericii sub conducerea dlor Ionaș și Papiu. — Seara a fost o producțiune teatrală urmată de petrecere cu joc, în sala hotelului »Univers«. S'au jucat piesele »Idil la țeară«, comedie localizată de Maria Baiulescu și »Millo directorul«, comedie de Alexandri. Diletanții au fost meseriașii noștri, cari dau din ce în ce tot mai frumoase dovezi. Eată aci numele lor: *Aug. Coltor, Ștef. Dragoș, Aurel Maniu, Aug. Gruia, Zaharie Grigoriu, Iosif Gruia*. Dintre dame: doamnele *Elena Trifan, Emilia Dragoș și domnișoara Aurelia Gruia*.

Producțiunea a fost bine cercetată; publicul a primit cu multă complăcere prestațiunile diletanților. Venitul curat, care a trebuit să fie considerabil, revine Reuniunii pompierilor voluntari din Blaj. — Petrecerea ce a urmat a fost deasemenea vială și a durat până târziu.

De vânzare. Ne-au întrebat unii, că unde se află de vânzare *Foia Poporului* din anii trecuți? Un vechiu abonent al nostru, vrednicul econom *Petru Ghejii* ne vestește, că are de vândut »Foaia Poporului« din următorii ani: 1893 din jumătatea a doua a anului, 17 nri; 1894, 47 nri; 1895, 51 nri; 1896, 51 nri și 1897, 52 nri. Fiecare an costă 1 fl. 50 cr., ear' pentru nrii cari lipsesc lasă scăzământ. Doritorii să se adreseze la mai sus numitul, în *Ternova* (posta Resicza, comitatul Caraș-Severin).

R Î S.

O nenorocire.

La un negustor de cai:

— Un țeran. — Mai înșelat cu nerușinare, dle.

Negustorul. — Eu? Ferească Dumnezeu!

— Mi-ai spus că n'are calul nici o scădere (hibă).

— Nici n'are.

— Cum n'are? — E orb de un ochiu.

— Apoi asta nu e scădere, e nenorocire.

Din »Călimdarul Poporului« pe 1899.

POSTA REDACȚIEI.

192 L. Acțiunea cumpărată trebuie să și-o predee vnzătorul subscrisă de el, pentru-că numai așa poate banca să o transcrie apoi pe numele d-fale. Trecerea acțiunii dela el la d-ta trebuie să o înștiințați la bancă. Dacă vnzătorul nu vrea să o subscrisă preste-l pentru banii ce i-ai dat.

Abonent în Seliște. Darea de miliție se plătește în decurs de 12 ani. Anul acesta e cel din urmă la d-ta.

Abonent nr. 8156. Așa numita »tusă măgărească« numai de sine se vindecă, când se coace. La băieți mici e primejdiașă. Ce ai trimis se vor publica.

Abonent în Abrud, Serie lui Dr. Hanenheim la spitalul Franz-Ioseph în Sibiu.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Balteș. Proprietar: Pentru »Tipografia« societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Călimdarul săptămânei.

Zilele	Călimdarul vechiu	Călimd. nou	Soarele	
	Dum. a 25-a d. Ros., gl. 8, sft. 3.	răs.	ap.	
Dum.	15 M. Gurie P. N. Chr.	27 Virgiliu	7 42	4 18
Luni	16 † S. Ap. Ev. Mateiu	28 Sostem	7 43	4 17
Marti	17 Pr. Grigorie Ep. N.	29 Saturnin	7 44	4 16
Merc.	18 Muc. Platon	30 Andr. Ap.	7 45	4 15
Joi	19 Pror. Avdiu	1 Dec. Eligiu	7 46	4 14
Vineri	20 Cuv. Grigorie Dec.	2 Bibiana	7 47	4 13
Sâmb.	21 † Într. în biserică	3 Franc. Xav.	7 48	4 12

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

- Duminică, 15 Noembrie: Cason.
- Duminică, 15 și Luni, 16 Noembrie: Beclean.
- Marti, 17 Noembrie: Olafalău-mare.
- Mercuri, 18 Noembrie: Mediaș, Séc.
- Joi, 19 Noembrie: Supurul-de-jos.
- Vineri, 20 Noembrie: Chibet, Zabola.
- Vineri, 20 și Sâmbătă, 21 Noembrie: Zélau.
- Sâmbătă, 21 Noembrie: Agârbiciu, (comit. Tër-nava-mare).

La librăria „Tipografiei“, soc. pe acțiuni în Sibiu se vënd:

Operele preotului Kneipp:

Sfaturi

asupra

sănătății copiilor sau îngrijirile

ce trebuie date copiilor bolnavi și sănătoși.

Prețul 1 fl. v. a.

Precum și

CURA DE APĂ.

Cum trebuie să trăiți.

Testamentul meu și Conferențe publice.

Prețul 1 fl. 50 cr.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Poesiile

mult iubitului și originalului poet

George Coșbuc,

se află de vëndare la „Tipografia“, pe lângă prețurile originale și anume:

„Balade și Idile“ (editura Librăriei Socec & Comp., 1893) . . . . . fl. 1.50.

„Fire de tort“, versuri (ca continuare la „Balade și Idile“), editura Librăriei C. Sfetea, 1896 . . . . . fl. 1.25.

La comande, care sânt a se adresa „Tipografiei“, soc. pe acțiuni în Sibiu, este de a se adăuga pe lângă prețul vol. și 5 cr. porto pentru 1 volum.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu, se află de vëndare următoarele:

Scrierile

mult regretatului poet-prosator

Traian Demetrescu.

„Intim“, poeme în prosă, nuvele, 1894 fl. —.50

„Sensitive“, poesii, 1894 . . . . . —.50

„Iubita“, nuvele, 1895 . . . . . 1.—

„Priveliște din viață“, (cu portretul autorului), nuvele, 1896 . . . . . 1.25

„Aquarele“, poesii, ed. Șaraga, 1896 „ —.50

La comande, care sânt de a se adresa la „Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu (Nagy-Szeben) se se adaugă încă câte 5 cr. porto de 1 volum.

Întemeiat la 1857.

Întemeiat la 1857.

Andrei Török,

fabrică de mașini agricole în Sibiu, Jungenwaldstrasse nr. 1, (Poarta Cisnădiei),

recomandă p. t. publicului marele seu magazin de tot felul de mașini agricole, anunit:

Prese și teascuri pentru oleiu, mori pentru poame și prese (teascuri) pentru poame și vin, tăietoare de napi și cartofi, mori de zdrobit și de măcinat patentate din cele mai bune, „Simplex“ și „Original“, mașini de tăiat nutreț și sfărmitoare de porumb (cucuruz) de diferite mărimi și prețuri, triere de diverse sisteme, fireze circulătoare. Resultatul este, că un copil este în stare să învîrte mașina (rișnița, trier) în decurs de o zi, fără a se osteni. Ruperea sau stricarea mașinei este total exchisă. Prestațiunea mașinei atât calitativ cât și cantitativ este mult superioară tuturor sistemelor de până acum pentru a fi puse în mișcare cu mâna, piciorul și prin motor etc. etc.

Totodată îmi permit a atrage atențiunea p. t. publicului asupra morilor (rișnițe) pentru bucate și napi, acum de curând patentate în- și afară de țeară. La aceste mașini părțile ce se pot rupe curînd, fiind din fer, ca d. e. rolurile cu dinți și sulurile mișcătoare sânt înlocuite cu roluri de curele și cu simple curele.

De încheiere amintesc, că în fabrica mea de nou asortată și îmbogățită se află mori de măcinat cu 1, 2 sau mai multe petri după sistemul cel mai bun. Apoi recuisite pentru transmisiunile necesare la lucrătoare, fabrici și mori, pe lângă prețuri moderate.

Toate lucrările le efectueș foarte solid.

Cataloge franco și gratis.

Reparaturi de mașini se primeso și se execută prompt și ieftin sub garanție.

Mașini de unelte pentru fauri și lăcătari.

Cea mai mare garanție pentru mașinile mele.

Un econom practic

afliă îndată aplicare la o moșie de 500 jug. Cunoștințe în creșterea vitelor neapărat de lipsă. [2104] 5-6

Onoriu Tilea, Sibiu.

O copilă

de 13 până la 19 ani se caută pentru slujbă casnică la o familie. O copilă care este fără de părinți, care știe măcar ceva lucru de casă, are simț curat românesc și știe cânta cântece naționale românești mai ușor se primește (se preferază).

Acei părinți, supraveghetori asupra copilelor, ori copile care vreau să intre în slujbă, să se adreseze medicului cercual **Dr. Gramatovici în Jajce, Bosnia.**

[2062] 4-5

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

„Istoria Transilvaniei“

de

George Barițiu.

Monumentalul op al regretatului nostru istoric: „Părți alese din istoria Transilvaniei pe 200 ani din urmă“, se poate procura de acum

cu preț redus!

Volumul I.

broș. în loc de fl. 4.20 numai cu fl. 2.50, leg. fl. 3.30.

Volumul II.

broș. în loc de fl. 4.— numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Volumul III.

broș. în loc de fl. 2.80 numai cu fl. 2.—, leg. fl. 2.80.

Opul întreg:

broș. în 3 vol. în loc de fl. 11.— numai cu fl. 6.50 = șase florini și cincizeci cr. v. a., leg. fl. 8.60.

Această carte n'ar fi iertat să lipsească din casa nici unui bun Român.

Două cărți folositoare

pentru țeranul român

au apărut tocmai și se află de vânzare în librăria „Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiu, strada Poplăcii 15:

INDREPTAR PRACTIC

ÎN

ECONOMIA RURALĂ

compus de

cel 12 preoți întemnițați în Cluj.

Prețul 1 fl. v. a.

COMASĂRILE

Elia Dopp.

Prețul 40 cr. v. a.

Pentru porto postal câte 5 cr. mai mult

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premiat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVESTI DIN POPOR

adunate de

Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzând cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porto.

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressandt.

„ARIEȘANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII,

înființată de 11 ani

în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieș (Aranyostorda).

1. Primește depuneri spre fructificare, atât dela particulari, cât și dela corporațiuni cu 6%, dacă banii depuși nu se scot în timp de un an, sau în timp și mai îndelungat, solvind în cazul acesta institutul și darea erarială după depuneri. Pentru depunerile făcute pe timp mai scurt sau nedeterminat încă se dau 6%, dar' darea erarială are să o solvească deponentul.

Depuneri până la suma de 100 fl. se pot ridica ori-când. Sume mai mari sunt de a se însinua spre abdicere prealabil și anumit, sume: dela 100 până la 500 fl. cu 15 zile, dela 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, și dela 1000 până la 2000 fl. cu 45 zile înainte. Permițând starea casei, depunerile se răsplătesc îndată și fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face și prin postă și se resoală cu reîntoarcerea ei.

2. Acoardă credit pe lângă cambil și obligațiuni cu caventi.

3. Dă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară și pe efecte.

4. Acoardă credite fixe pe lângă întabulare pe realități și case.

5. Și cumpără spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

Turda, în 21 Aprilie 1898.

[1019] 59-60

În numele direcțiunei:

Iuliu Bardosy, președinte.

Ioan Mesaroș, vicepreședinte.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

Luptele Românilor.

Articuli istorici-politici

de

Doctor Romanus.

Broșură de 120 pag. cuprinzând 16 excelenți articuli asupra mersului istoric al luptelor noastre politice. O lectură foarte de actualitate.

Prețul 50 cr.

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andrieu bar. de Șaguna

și

Alexandru Sterea Șuluțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, în fototipie, fiecare separat, pe hârtie fină de carton; sunt foarte potrivite tablouri în casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 23 cr.

Librăria „Tipografiei“,
soc. pe acțiuni, Sibiu.

CRISĂ MARE!

New-York și Londra nu au cruțat nici continentul european și o mare fabrică de argintării s'a simțit îndemnată a desface provisiunea sa mare numai pe lângă o mică remunerațiune a puterilor de lucru. Cu executarea acestui mandat sunt eu împuternicit Expedez deci ori-și-cui obiectele următoare pe lângă simpla remunerare de fl. 6.60 și anume:

- 6 cuțite fine cu tăiș veritabil englez,
- 6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată,
- 6 linguri de argint patent american,
- 12 lingurițe de argint patent american,
- 1 lingură pentru supă, de argint patent american,
- 1 lingură pentru lapte, de argint patent american,
- 2 păhăre pentru ouă, de argint patent american,
- 6 tave Victoria englezești,
- 2 feșnice frumoase de masă,
- 1 sticlă pentru ceai,
- 1 lopățică pentru zahăr pisat.

44 de bucăți la olaltă numai fl. 6.60.

Toate aceste 44 de bucăți au costat mai înainte fl. 40 și se pot căpeta acum pentru prețul minimal de fl. 6.60. Argintul patent american este un metal cu totul alb, care își păstrează culoarea timp de 25 ani pe garanță. Ca dovada cea mai bună, că inseratul acesta nu e

nici o înșelăciune

mă oblig prin aceasta în public, a retrimite banii fără nici o împedecare tuturor cărora nu le convine marfa. Nimeni să nu lase deci prilejul acesta admirabil și să-și procure splendida garnitură, care e cu deosebire acomodată ca

cadou de Crăciun și Anul-Nou

precum și pentru toate gospodăriile mai bune

Se capătă numai la

[1964] 4-8

A. Hirschberg,

agentură principală a fabricelor americane unite de argintărie patent Viena, II., Rembrandstrasse 19/7. — Telefon nr. 7114.

Expediția în provincă se face cu rambursă sau pe lângă anticipația sumei.

Praful necesar de curățit 10 cr.

Veritabil numai cu marca înregistrată de-alături (metal higienic).

Extras din scrisorile de recunoștință:

Stimate dle! Sunt foarte mulțumit cu garnitura. Vă rog să mă trimiteți trei garnituri de aceste la adresa cumpătel mele br. Nyáry născ. Somogyi la Szántó. Pilis.

Br. Iuliu Nyáry.

Primind expediția sunt mulțumit. Vă rog încă de o splendidă garnitură de fl. 6.60.

Cluj. **Baronesa Bánffy.**

Pentru tipar responsabil Iosif Marschall.